

Sanne Alblas is fulltime leerkracht van groep 5 op de Koos Meinderschool in de Houtwijk in Den Haag. In het afgelopen schooljaar heeft ze hard gewerkt om van haar groep een TOPKLAS te maken, door bewust aandacht te besteden aan gedrag en een positieve sfeer. Nu tegen het einde van het schooljaar zijn er minder verstoringen, werken de kinderen beter samen, en is er sprake van een fijne groepssfeer. Wat zijn de succesfactoren in haar aanpak?

'Toen ik na de zomer startte met deze klas, was de groep een beetje als los zand: er waren geen hechte groepjes, veel ruzietjes, de kinderen waren erg op zichzelf. Ik miste sfeer en gezelligheid. Intussen moest ik hard werken om mijn lessen te kunnen geven. De kinderen waren niet gewend om samen te werken, vonden dat moeilijk. Er waren dagen bij dat ik het gevoel had de hele dag als een politieagent op te treden. Ik was uitgeput en realiseerde me dat ik iets anders moest doen. Toen ben ik met de klas gaan vergaderen. We gingen in gesprek over vragen zoals: "Wat vinden we belangrijk bij het omgaan met elkaar? Welke afspraken kunnen we maken? Waar moeten we samen aan werken?"

Van daaruit heeft Sanne samen met de kinderen klassenregels geformuleerd. Ze verwijst naar het bord in haar lokaal waarboven zeven gedragsregels hangen. 'Elke week stond er een andere klassenregel centraal. Stap voor stap probeerden we samen regels af te vinken, als we ze hadden behaald. Ik stelde ook beloningen in het vooruitzicht. Als we bijvoorbeeld twee regels hadden afgevinkt, gingen we een keer naar de speeltuin als klassenuitje. Het hoeven geen grote dingen zijn. Soms onderschat je hoe belangrijk het is voor de kinderen om met zijn allen iets langer te mogen kletsen of langer buiten te spelen. Ik merkte dat ik mijn focus niet alleen op leerdoelen moet hebben maar ook op gedragsdoelen. Na een valse start, ben ik opnieuw begonnen met de groep en heb ik deze echt zien groeien.'

Ondanks de positieve veranderingen die in gang werden gezet, had Sanne het idee dat ze nog iets extra's nodig had. 'Veel leraren vinden het moeilijk hulp te vragen. Ik dacht niet zozeer: "het lukt niet", maar dacht wel: "dit kan beter".' Samen met Wilma van der Vlugt, onderwijsadviseur en gedragsexpert bij het HCO, ging zij verder aan de slag. Wilma gaf Sanne tips en samen bereidden ze de klassenbijeenkomsten voor. Vooral de coaching met behulp van filmbeelden uit haar eigen lespraktijk (red. SVIB) vond Sanne waardevol. Sanne: 'Je ziet jezelf dingen doen waar je je niet bewust van bent. Zo zag ik bijvoorbeeld dat op het moment dat ik individueel een leerling aansprak op ongewenst gedrag, de aandacht in de groep direct weer verslaptte. Wilma gaf mij de tip zo'n leerling op een andere manier of op een ander moment aan te spreken. Ook werd ik me ervan bewust dat ik nog veel meer complimenten kon geven, gericht op het gewenste gedrag: "Ik zie dat jullie nu goed zitten" of: "Het valt me op dat jullie goed aan het werk gaan". Als je benoemt wat je ziet, heeft dat al een enorm effect op de kinderen.'

Sanne liet de leerlingen ook een anonieme enquête invullen over de groepssfeer. Daarna ging ze met de klas in gesprek over de uitkomsten. 'Het was mooi om te merken dat ze zelf met ideeën en

oplossingen kwamen om de sfeer te verbeteren. Dan vroegen ze bijvoorbeeld: kunnen we niet eens vaker een spel doen samen?’

Vanaf het begin zijn de ouders van de leerlingen betrokken bij alle activiteiten. Sanne licht toe: ‘Ik stuur wekelijks een nieuwsbrief waarin ik ze informeer. In de rapportgesprekken kwam het ook ter sprake. Ik had echt het gevoel dat ze achter me stonden. Dat was heel prettig.’

In de loop van het schooljaar heeft Sanne vaste manieren gevonden om aandacht te blijven besteden aan de sociale verbondenheid. Ze maakt bijvoorbeeld gebruik van coöperatieve werkvormen bij de reguliere lessen. En elke week staat er een half uur ‘sociaal’ ingeroosterd. Sanne: ‘Soms houden we dan een klassenvergadering, een andere keer besteed ik de tijd aan de introductie van een nieuwe groepsregel, of we gaan we aan de slag met complimenten.’

‘Deze klas houdt mij scherp. Het blijft nodig om bewust aandacht te besteden aan hun gedrag en de groeps sfeer. Maar elke dag is een nieuwe dag met nieuwe kansen. Dat vertel ik de kinderen ook. Ik ben me dit jaar erg bewust geworden van mijn voorbeeldfunctie. Als ik positief ben en veel complimenten maak, gaan de kinderen dat zelf ook doen. Het omgekeerde geldt ook, als ik een baaldag heb en de hele dag door waarschuwingen geef, doen zij dat ook bij elkaar en ontstaat er snel een negatieve sfeer. Ik heb veel geleerd dit jaar en ben ook erg verbonden geraakt met de groep.’

Tips uit de praktijk van Sanne:

- Stel niet alleen leerdoelen, maar werk ook met gedragsdoelen.
- Plan aandacht voor gedrag en sociaal-emotionele ontwikkeling in je weekrooster in
- Focus op dat wat goed gaat en benoem dat ook.
- Maak samen met de leerlingen een complimentenmuur (zie Pinterest voor de praktische uitwerking).
- Betrek ouders: informeer ze regelmatig, deel gedragsregels en vertel wat je doet aan de groeps sfeer.
- Wees zelf het goede voorbeeld voor je leerlingen.

Zelf ook werken aan een TOPKLAS? Wij helpen u graag op weg. Adviseurs hebben het traject *Op weg naar een TOPKLAS* ontwikkeld met verschillende activiteiten om te werken aan sociale verbondenheid, gewenst gedrag en een positieve groeps sfeer. Denk bijvoorbeeld aan coaching, klassengesprekken, een leerlingenenquête en een ouderavond. Onze adviseurs maken een analyse van de groep en stellen in overleg een traject op maat samen, passend bij de situatie. Neem voor meer informatie contact op met Wilma van der Vlugt (w.vander.vlugt@hco.nl) of [download de flyer](#).